

KONFEKCIJA PAULIN

L J U B L J A N A
SELENBURGOVA ULICA 1

nudi največjo izbiro damskih plaščev, kostumov in oblek.
Cenjenim učiteljicam tudi na ugodno obročno plačilo.

na katerih ne sme manjkati učil. Naša skrb morajo biti tudi revni otroci, njih življenje, obleka in hrana. Učiteljstvo bi moralo biti moralno in gmotno podprto ter nikakor izpostavljeno šikanam dnevnih politike.

Tudi druga društva in organizacije, posebno narodno-obrambne organizacije storišče mnogo za varnost naše meje. Naj tu omenimo najstarejšo predstavništvo narodne obrambe, Družbo sv. Cirila in Metoda, ki že dolga desetletja skrbi za varnost meje, osobito za obmejno šolstvo. Okoli 300.000 din izdaja vsako leto za obmejne šole in njene potrebščine. V tem znesku niso vštete še vse druge podpore, ki jih razdaja družba vsako leto mejašem. Katera druga narodno-obrambna organizacija je postavila že toliko lepih šolskih poslopj kakor CMD? Zato zasluži ta ustanova več podpore od strani merodajnih oblasti, drugim sličnim ustanovam pa bodi v vzor, kako je treba delati.

Naše učiteljstvo je vedno razumelo klic mejašev ter polagalo na narodno-obrambno delo ob meji mnogo pozornosti. Ako ni njegovo delo najbolje uspelo, je krivo premalo zanimanje javnosti in merodajnih činiteljev.

Z delom v obmejnih šolah in v narodno-obrambni organizaciji deluje učiteljstvo vedno za dvig narodne samozavesti, usmerjaajoč vse svoje prizadevanje v dobrobit mejašev. Globoki študiji posameznika iz učiteljskih vrst o gospodarskih in socialnih problemih obmejnih krajev bi bili velik doprinos k zboljšanju prilik, ako bi našli na pravo razumevanje.

Vprašanje obmejnega šolstva ter življenje mejašev sploh, so že bila večkrat posebna točka dnevnih redov na zborovanjih naših učiteljskih društev. Poudarjala se je potreba po izboljšanju obmejnega šolstva, uredba polne šole, omiljenje težkih življenjskih prilik mejašev in izboljšanje gmotnega položaja obmejnega učiteljstva. Gmotno in moralno podprto učiteljstvo bi samostojno in neodvisno najbolje delovalo za varnost meje naše domovine.

Važno narodno-obrambno delo je učiteljstvo poudarilo na dveh velikih zborovanjih sreskih učiteljskih društev, ki sta bili sklicani prav v ta namen. Prvo je bilo decembra lanskega leta v Mariboru. Iz sedmih učiteljskih društev se je zbralo okoli 600 članov. Drugo je bilo letošnega februarja v Ljubljani, kamor je prispelo od devetih društev nad 750 učiteljev in učiteljic. Zborovanji sta bili v celoti posvečeni perečim obmejnemu vprašanju. Učiteljstvo je pokazalo na aktualne probleme, kateri so potrebni nujne rešitve.

Veliko skrb za obmejno vprašanje pa kaže tudi resolucija letošnje banovinske skupščine v Ljubljani. Prva točka omenjene resolucije pravi »Nevarne sile v obmejnem in narodnostno mešanem ozemlju odtujujejo našo mladino. Pozivamo vso našo javnost, da v velikih življenjskih vprašanjih našega naroda nastopa složno in skupni fronti.«

Učiteljski parlament v Ljubljani je dobera razkril žalostne prosvetne razmere v obmejnih krajih. Zastopniki iz obmejnih učiteljskih društev so opozarjali na nevarnost, ki nam preti s severa. Na mejo popolne šole, narod ob meji je treba dvigniti s prosveto!

Ob dvajsetletnici svobode ima naše šolstvo najiskrenejšo željo, da bi se začela oblast in javnost nekoliko bolj zanimati za našo mejo in naše mejaše!

—t V Knjigarni Učiteljske tiskarne dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom.

—t Nikoli ne pozabite, da najbolje služijo vsem Kutis svinčniki, peresa in kreda. Nikdo ne more dobro vršiti svojega poklica brez njih.

—t Knjigarna Učiteljske tiskarne priporoča glasbenim učiteljem in goslarskim učencem Karla Pahorja 100 slovenskih narodnih pesmi za dvoje gosli.

Predsednik sekcije pri g. ministru prosvete

Številna specialna vprašanja, ki zadevajo učiteljstvo in šolstvo v dravski banovini, so narekovala, da je potoval predsednik sekcije pretekli teden v Beograd. V sredo, 14. septembra, je bil sprejet pri g. ministru prosvete. Obrazložil mu je položaj kontraktualnih učiteljev, kontraktualnih učiteljic ženskih ročnih del, učiteljev dnevničarjev in onih učiteljev beguncev, ki v brezupnih razmerah čakajo na zaposlitev, in prikazal nujnost, da jim država čimprej zagotovi existenco s tem, da jih sprejme v državno službo. Opozoril je g. ministra tudi na učiteljice ženskih ročnih del, čijih zvanje je treba razporediti in uvrstiti po skupinah. V obeh zadevah je izročil g. ministru pregleden pismen elaborat. G. minister je obljubil, proučiti obe zadevi in se zavzeti za njih rešitev. — Ob tej priliki je obrazložil predsednik g. ministru tudi druga vprašanja,

ki bi jih bilo nujno rešiti v interesu učiteljstva in šole. Predvsem mu je prikazal nujno potrebo korektur izvedenih premestitev in mu orisal nekatere najtežje primere. Te je predložil tudi v posebnem seznamu. Dalje je predlaga, da se pospešeno izvajanje napredovanj po rangni listi, in za to, da se reši vprašanje šol. upraviteljev. Kljub postavitvi 200 učiteljev novincev manjka na naših šolah še vedno mnogo učiteljev. Zato bi bilo treba izvršiti nove postavitve, pri čemer naj se v prvi vrsti upoštevajo abiturienti starejših letnikov, ki so bili pri zadnjih postavitvah prezrti. O tem je izročil predsednik g. ministru poseben prikaz, iz katerega je razvidno, koliko abiturientov iz poedinih letnikov je bilo postavljenih in koliko jih še čaka. G. minister je izjavil, da bo tudi te predložene predmete proučil in upošteval.

II. Balkanski kongres za zaščito otrok

Kongres se bo vršil v Beogradu od 1. do 7. oktobra t. l. V okviru kongresa bo tudi velika mednarodna mladinskozaščitna razstava

Kakor je učiteljstvu gotovo že znano, se bo vršil ob pričetku prihodnjega meseca II. balkanski mladinskozaščitni kongres. K svoječasemu tozadevnemu obvestilu v »Učiteljskem tovarišu« sporočamo z ozirom na kongres, razstavo in udeležbo na tem kongresu vsem, ki se za to zanimajo, sledeča pojasnila:

II. balkanski kongres za zaščito otrok se bo vršil v Beogradu od 1. do 7. oktobra pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. in častnim predsedstvom Nj. Vel. kraljice Marije.

1. oktobra bo otvorjena mednarodna razstava o zaščiti otrok v prostorih beograjskega velešjema. Razstava bo mednarodnega značaja.

Na kongresu bodo sodelovale sledeče balkanske države: Jugoslavija, Bolgarija, Rumunija, Turčija, Albanija in Grčija. Poleg teh bodo na razstavi sodelovale tudi še Italija, Francija, Češkoslovaška, Nemčija, Anglija in Amerika.

Kongres bo zasedal v dveh sekcijah:

1. Zaščita vaških otrok.

2. Formacija socialno medicinskega osebja na vasi.

Namen prve sekcije je, podrobno in vsestransko proučiti položaj otroka na vasi ter poiskati možnosti za vsestransko moralno, socialno, zdravstveno in higiensko zaščito teh otrok, računajoč s specialnimi ekonomskimi prilikami sodelujočih držav.

DELOKROG PRVE SEKCIJE OBSEGA:

1. Družina:

Družina na vasi kot socialna in ekonomska edinica. Družinske razmere in stanovanje.

A. D e t e.

a) Specifični vzroki otroške morbiditete in mortalitete na vasi. Faktorji, ki vplivajo pozitivno in negativno na telesni razvoj vaške dece.

b) Specifični položaj malega kmeta s socialnega vidika.

c) Faktorji, ki vplivajo na duševni in moralni razvoj vaškega otroka.

B. M a t i.

a) Higienske kmetice kot matere, njeno življenje pred zakonom in v zakonu, nosečnost, porod, babice, dojenje. Način njenega higienskega izobraževanja. Vloga zdravnika, sester, babic in organizacija njihove službe na selu.

b) Socialni položaj matere-kmetice kot kmečke nezavisne in plačane delavke. Njena vloga v gospodinjstvu. Kmetica kot čuvarka in hraniteljica tujega otroka; ki ji je bil zaupan.

C. O č e.

Njegova vloga v družini in javni zaščiti otrok na vasi. Njegov odnos napram ženi, njegovo sodelovanje z njo za preskrbo in vzgojo otrok. Sodelovanje očeta v javni in privatni iniciativi za zaščito otrok.

2. Otrok brez družine:

Položaj sirote, zapuščenega in nezakonkega otroka na vasi.

3. Občina:

Zakonske dolžnosti občin napram otroku. Vzporedjanje med zakonskimi predpisi in njegovimi resničnim delom.

4. Država:

Pokrajinske in avtonomne administracije, Cerkev in privatna akcija.

5. Institucije za zaščito vaških otrok:

Kakšne so in kakšne bi morale biti:

a) Socialne medicinske institucije. Razvoj otroške higijene. Ambulanta in stalne posvetovalnice. Vaške porodnišnice. Higijenski instituti. Propaganda puerikulture. Borba proti nalezljivim in socialnim boleznim (tuberkulozi, malariji, trahomu, veneričnim boleznim in alkoholizmu). Zdravljenje bolnih otrok. Vaške bolnice. Oskrbovanje in usposabljanje anormalnih otrok.

b) Socialnopravne institucije. Varuštvo na selu, v občinah in združenih občinah. Nezakonska deca, njihovo priznanje in pozakonjenje, položaj otroka pred in po zakonu.

c) Socialnopedagoške institucije. Zaščita predšolske dobe. Poučevanje mater, otroški vrtci, zavetišča itd. Socialna in higienska zaščita učencev (socialnomedicinska služba, kuhinje, igrišča, počitniške kolonije, mladinske organizacije).

d) Socialna pomoč. Zaščita siromašnega otroka in njegove družine. Zaščita sirot in moralno pokvarjenih otrok. Internati za otroke. Oddajanje v družine.

DELOKROG DRUGE SEKCIJE OBSEGA:

Formacija socialnomedicinskega osebja za zaščito dece.

1. Zdravniki.

Socialna zaščita in puerikultura, praktična in teoretična v univerzitetnem načrtu. Tečaj za usposabljanje zdravnikov. Sedanji pogoji, izgledi za izboljšanje.

2. Tehnično osebje.

a) Sestre, njih vloga. Socialna delavka.

b) Otroška negovalka. Njena priprava za službo v družini in mladinsko-zaščitnih institucijah.

c) Babica. Ali naj se rekrutirajo iz vaških ali intelektualnih krogov.

d) Ali sestre morejo izpolnjevati dolžnosti babice. In obratno?

3. Prostovoljni delavci.

Njihova formacija. Razvoj socialnega smisla v šoli. Njihova vloga. Propagandna predavanja, tečaji, diskusije.

Občevalni jeziki na kongresu bodo srbohrvatski, nemški in francoski.

Za vsako sekcijo bo po en generalni referat s koreferati.

Kot kratko pojasnilo o poteku in vsebini kongresa sporočamo onim, ki se kongresa hočejo udeležiti, še sledeče. Vožnja za kon-

gres je polovična. Stroški za prenočišče in prehrano bodo znašali ca. 50 din dnevno. Glede odsotnosti, odn. tozadevnega dopusta v času trajanja kongresa so upraviteljstva že itak prejela posebna obvestila, iz katerih je razvidno, da je dovoljen vsem udeležencem kongresa, ki so v državni službi, dopust od 1. do 7. oktobra.

Povsem jasno in razumljivo je, da bo kongres zelo zanimiv in da bo mnogo doprinesel k razjasnitvi naših mladinskozaščitnih vprašanj. Ze iz programa je razvidno, da bodo obravnavane teme predvsem važne in pomembne za učiteljstvo. Iz tega razloga bi bilo želeli, da bi se kongresa in razstave udeležilo čim več učiteljstva in še posebno učiteljstva iz dravske banovine.

Poleg zgoraj navedene vsebine so na programu tudi ogled rimskega vodnjaka in zoološkega vrta, obisk pri ministru za soc. politiko in nar. zdravje, odn. predsedniku vlade, obisk aerodroma in ev. vožnja, ogled vojnega muzeja, obisk Zemuna in Pančeva, muzeja kneza Pavla, ogled gimnazije in internata kralja Aleksandra in narodne skupščine. Udeleženci imajo priliko posetiti Oplenac, prisostvovati polaganju temeljnega kamna Doma za mlajše maloletnike itd. Trboveljski Slavček priredi v tem času koncert, čigar program bo obsegal skladbe iz 20-letnega razvoja jugoslovanske mladinske glasbe.

Posebno poglavje v okviru kongresa bo brez dvoma ogled mednarodne mladinskozaščitne razstave, na kateri bodo sodelovale vse balkanske države in poleg tega tudi Anglija, Francija, Češkoslovaška, Nemčija, Amerika itd. To bo prva mednarodna mladinskozaščitna razstava v Jugoslaviji.

Vsi oni, ki se nameravajo kongresa udeležiti, naj svojo udeležbo takoj prijavijo na naslov: Pripravljalni odbor za II. balkanski kongres v Beogradu, Knez Mihajlova 33/I. V prijavi naj točno navedejo svoj naslov in želje glede prenočišča, prehrane itd. Kdor se hoče udeležiti, naj se prijavi takoj.

Tečaj učiteljskega pokreta

13. in 14. julija t. l. se je vršil v Ljubljani na gluhonemnici poučni tečaj »Učiteljskega pokreta«, s posebnim namenom, proučiti metode in organizirati delo pokretašev v letošnjem šolskem letu. Tečaja se je udeležilo okrog 45 učiteljev in učiteljic iz nad polovice slovenskih šolskih okrajev.

Tečaj je otvoril predsednik ljubljanske sekcije JUJ tov. Kumelj, ki je v svojem govoru prikazal historiat sličnih stremeljenj slovenskega učiteljstva v prejšnjih letih in označil »Učiteljski pokret« kot končno fazo te geneze. Stremljenje pokretašev gre za hvalevrednim ciljem, usposobiti se z resnim študijem gospodarske in družbene strukture naše vasi ter proučevanjem telesnega in duševnega razvoja slovenskega otroka in njegovega okoliša za uspešno in tako rekoč znanstveno utemeljeno delo v šoli in izven nje. Pošteni napori pokretašev so nosili že do sedaj polno razumevanje in laskav odmev toliko med slovenskim učiteljstvom, kolikor tudi v vsej oni slovenski javnosti, ki se resno peča s slovenskimi kulturnimi vprašanji.

Zato obljublja temu delu vso podporo stanovske organizacije ter želi tečaju najlepši uspeh.

Vodstvo tečaja je prevzel nato tov. Hreščak, ki je v kratkem nagovoru poudaril pomen in potrebo letošnjega tečaja »Učiteljskega pokreta«, opozoril na njegove posebne naloge ter iskreno pozdravil poleg vseh udeležencev posebno še nekatere navzoče zastopnike raznih korporacij, zlasti g. Uratnika za »Socialnoekonomski institut« in tovariša Karlovcana in Franka za pokret hrvatskih učiteljev. S posebno zahvalo se je obrnil še na namestnika ravnatelja gluhonemnice tov. M. Dermelja, po čigar zaslugi je našel »Pokret« v teh prostorih gostoljubno streho za svoj tečaj. Po odzdravnih besedah gg. Uratnika, Franka in Dermelja, ki so bile od udeležencev sprejete vse z največjim zadovoljstvom, je začel tečaj s svojim programatičnim delom.

V dopoldanskih urah sta predavala nato zaporedoma tov. Majhen o »Našem programu«, tov. Mencej pa o »Poti in metodi našega dela«.

Pedagoški tečaj za učiteljstvo v Ljubljani

Letošnji pedagoški tečaj je pokazal, kako živa je v učiteljstvu želja po samoizobrazbi in izpopolnitvi, koliko požrtvovanja zmore in koliko idealizma ima slovensko učiteljstvo. Zadnje dni počitnic ob koncu meseca se je zbralo v Ljubljani nad 300 učiteljev in učiteljic, ki so ves teden redno obiskovali predavanja. Osem dni je bilo v Ljubljani skoro 8% vsega slovenskega učiteljstva, ki je iz ljubezni do svojega poklicnega dela in iz potrebe po osebni izpopolnitvi žrtvovalo zadnje dinarje, da je prisostvovalo tečaju. Da ni prišlo učiteljstvo v Ljubljano zaradi zabave, spoznamo iz tega, da so bila popoldanska predavanja prav tako obiskana kakor dopoldanska in da je obisk iz dneva v dan celo naraščal do zadnjega predavanja.

Pred tečajem se je prijavilo nad 200 učiteljev(ic) ali ob pričetku in celo med tečajem se je prijavilo še preko 100 udeležencev, tako da je bil povprečen obisk predavanj 293 oseb. Nekoliko manjši je bil obisk v sredo popoldne, ko je bil določen izlet v ljubljansko okoličico, in v četrtek, ki je bil namenjen sestanku

pedagoških delavcev in so nekateri tečajniki mislili, da ne smejo prisostvovati kratkim referatom poedinih pedagoških delavcev; vendar je bilo tudi v teh dneh vedno nad 200 udeležencev.

Učiteljice so bile ves čas v veliki večini, tako da je bilo povprečno številčno razmerje med navzočimi moškimi in ženskami kakor 1 : 5. Med moškimi so bili predvsem tisti, ki se bavijo s psihološkim in sociološkim raziskovanjem šolskih otrok. Nekateri učitelji so prišli šele v torek in sredo, ker so bili v Zagrebu na skupščini Jugoslovanskega učiteljskega združenja. Tam so bili tudi vsi člani ljubljanske sekcijejske uprave JUJ, da se niso mogli udeležiti pričetka tečaja in sta predsednik in tajnik poslala tečajnikom pozdravno brzojavko.

Prosvetni oddelek kraljevske banske uprave je ob pričetku tečaja zastopal gospod profesor Ferjan Franc, navzoč je bil tudi banski šolski nadzornik Jeglič Milko, upravo društva meščansko-šolskega učiteljstva pa je

zastopal predsednik ljubljanske sekcije go-spod ravnatelj Fakin Anton.

Tečaj je pričel in vodil prof. Čopič Ven-ceslav, ki se je prvo zahvalil v imenu Peda-goškega društva kraljevske banke upravi za podporo in pozdravil navzoče zastopnike.

Profesor Ferjan Franc je želel tečaju naj-boljši uspeh in priznal učitelstvu veliko po-žrtvovalnost. Ravnatelj Fakin Anton je po-zdravil navzoče v imenu meščanskošolskega učiteljskega in vzpodbujal udeležence za delo v korist šole in mladine ter pravice učiteljskega.

Po teh uvodnih besedah je pričel svoje predavanje prvi predavatelj, pisatelj in žup-nik v p. Finžgar Fran, o temi: »Slovenski člo-vek in učiteljsvo«. Predavatelj je poudaril, da je realisti, ki gleda in opisuje ljudsko živ-ljenje tako kot je v resnici, brez opešav. — Sam je bil učitelj na zasilni šoli, sam je po-skusil vse težkoče šolskega dela in ljudskega izobraževanja.

Vsak poedini otrok je bitje, ki ga je treba šele oblikovati, da je sposoben za živ-ljenje v družbi. Obuditi v otroku vse tiste sile, ki so potrebne, da postane človek član kolektiva, naroda in države, to je naloga vzgojiteljeva. Slovenski otrok naj se zaveda, da je ud slovenskega naroda in s tem ud ve-like jugoslovanske skupnosti, ki sega od Tri-glava do Črnega morja.

Slovenski smo narod s svojo lastno kul-turo, predvsem s svojim slovnično in lepo-slovno izdelanim jezikom, ki je sposoben, da izrazi tudi najgloblja spoznanja našega duha in najfinejša občutja naše duše. Jezik ni sa-mo oblika, v kateri izražamo svoje misli in občutja, temveč se je zrl v enoto z vsebino in se z novimi spoznanji in doživetji iz dneva v dan preoblikuje. Ljudstvo samo ga je pre-oblikovalo in naši največji duhovi so ga izob-likovali do sedanje popolnosti v umotvor.

Kdor hoče spoznati jezik mora poslušati ljudsko govorico, narodno pesem ter čitati dela naših najboljših pesnikov in pisateljev: Preserna, Slomška, Wolfvo, »Sv. pismo«, Levstika, Zupančiča in Cankarja.

V ljudskem humorju in narodnih prego-vorih se kaže duhovitost našega kmeta.

Narodni običaji ob krstu, ob svatbi in ob smrti in drugih prilikah nam kažejo misel-nost našega naroda.

Tudi vera se je prilagodila ljudskemu duhu, kar opazimo v ljudskih šegah ob cer-kvenih praznikih, tekem leta (božiču, veliki noči, binkošti in kresu).

Naša domovina je bogata na prirodnih lepota, da je morala s svojo lepoto vplivati na občutje našega naroda. Domovina je ka-kor pesem in v pesmi izraža Slovenec svoja najlepša, najgloblja čustva naj bo v pripo-vedni obliki ali s petjem. Stare hiše in opra-ve, narodne noše so vredne vse naše pozor-nosti, ker nam kažejo ljudsko umetnost; sta-re cerkvice in kapelice hranijo mnogokrat prave umetnostne zaklade.

Učitelj naj bi preko vsega tega spoznaval ljudsko dušo in vse to narodno bogastvo vival mladini v dušo, da bi zagorela in lu-bezni do domovine svojega naroda.

Pri debati je predsednik pojasnil zakaj je bilo na dnevnem redu prvo predavanje o slovenskem človeku, namreč da učiteljsvo pravilno dojame sodobno pedagoško načelo domorodnosti, ki naj bo eno glavnih načel pouka v naši šoli.

Nadalje so drugi poudarili še naslednje: Zakorenjenost v narodnostni drži človeka etično in moralno.

Mladino moramo učiti ljubiti in spošto-vati svoj jezik; zato je potrebno, da se tudi sami potrudimo v uradnem poslovanju in zasebnem življenju, da se varujemo tukl.

Potrebno je zbirati narodne noše, skrinje, orodje, vse ki ima zgodovinsko ali umetniško vrednost, ker nam tuji odnašajo te za-klade, ki jih ljudstvo ne pozna in zato ne ceni pravilno.

Popoldne je predavala prof. Černej Ani-ca, o snovi: »Iz metodike narodnega jezika«. Navzočih je bilo 306 učiteljev(ic). Predavate-ljica je v lepi, pesniški besedi povedala veli-ko in pokazala različne strani in posebnosti jezikovnega pouka.

Jezik je izraz narodove duše, je v stole-tjih izklesana podoba naroda.

Zato je samo pri pouku v materinem je-ziku mogoče izvesti načelo domorodnosti in posebno načela prirodnosti, življenjskosti, domačnosti, neposrednosti in otroškosti. In-dividualno izkustvo, ki je zbrano v lastnem besednem zakladu, se razširi z besednim za-kladom iz knjig.

Pri jezikovnem pouku naj se učenec na-uči razumeti govorjeno, čitano in pisano be-sedo ter logično pravilno in lepo izražanje.

Ob vstopu v šolo je otrok glavni besedni razvoj je prešel.

Za slovnično sistematiko v osnovni šoli nima še otrok sposobnosti, zato je stavčna analiza za to stopnjo neprimerna. Besedne vrste naj se obravnavajo po njih funkciji in pomenu v govoru. Otroci naj govorijo v šoli svobodno in sproščeno, učitelj pa naj govori lep, pravilen in čist jezik, dialekt naj rabi tam, kjer otrok ne razume književnih izrazov. Na osnovni stopnji je velika pomoč pri jezi-kovnem pouku kretanja, ki ponazarje dejan-je in notranje občutje. Kretanja je bila pred govorom, zato naj bo tudi pri pouku.

Knjiga, ki je dobra za otroka, je dobra tudi za odraslega, in pa obratno. V otroku moramo vzbuditi ljubezen do knjige in smi-sel za dobro čtivo. V tem oziru bo dosegel uspeh le tisti učitelj, ki ima sam pravilen od-nos do knjige. Ne samo stvarna razlaga be-sed in vsebine, temveč psihološka in etična poglobitve delujeta vzgojno. To velja tudi za tako zvane realne sestavke, katerih dojetju naj služi za osnovo lastno doživetje. Tudi na pamet se morajo učenci nekaj naučiti, ali te pesmice po izboru.

V spisju naj se goji posebno prost spis. Stilistične vaje so potrebne, da zna otrok lo-čiti bistvene od nebitnih stvari in da dobi čut za lepe in pravilne oblike.

Pri ocenjevanju otroških izdelkov bodi-mo širokogrudni.

V debati se je pokazalo, koliko truda ima učiteljsvo in koliko se muči mladina po nepotrebnem pri slovničnem pouku zaradi sprejemnih izpitov za srednje šole, kjer se zahteva ponekod odločno preveč od deset-letnega otroka. Posebne težkoče ima jezikov-ni pouk v narodnostno mešanih krajih.

V torek, 23. avgusta, dopoldne je preda-val vseučiliški profesor dr. Karel Ozvald: »Za novo vzgojo je treba novega sveta.« Navzo-čih je bilo 322 tečajnikov. Predavatelj je na osnovi opazovanja dela in uspehov sodobne šole orisal meje in možnosti šolske vzgoje. Vzgojamo naj za gospodarsko in za socialno življenje. Spranger pravi, da je najbolje vzgo-jen tisti človek, ki kaj zmore na katerem po-dročju in da se tega veseli.

Ljudska in meščanska šola dajeta splošno osnovno izobrazbo. V teh šolah bi bilo po-trebno pojasniti mladini važnost gospodar-skega udeleževanja, da se mladina po dovr-šeni šoli laže odloči za poklic. Srednja šola je izobraževalnica odbranih poudincev za vo-diteljske poklice, kot v gospodarstvu, drž. upravi, politiki in znanosti, za katere je potre-ben lasten preudarek in zavest odgovornosti.

Res je, da velika večina učencev v sred-njih šolah nima sposobnosti za te poklice in je ves način pouka tak, da ne dviga mladine k višjemu gledanju na njene bodoče življenj-ske naloge. Preveč se poudarja vrednost iz-pričeval, ki so samo potni list za prehod v višji razred. Učiteljske je poklicna šola, ki pa po svojem sedanjem ustroju ne more dati za-dostne izobrazbe in še manj pa vzgoje učiteljskemu naraščanju.

Univerza goji čisto znanost in ni vzgoje-valnica. V vsakem poklicu, pa naj bo ročen ali umski, se mora vsakdo zavedati, da je člo-vek. Smoter vzgoje ni poklic, temveč človek, sočlovek, član naroda, državljan.

Na vsaki šolski stopnji pa naj bi učitelji varčevali z duševnimi in s telesnimi silami učencev, ker sedanja tekma na šolah za izpri-čevali in diplome ubija mladino telesno in du-ševno.

Nadzorniki naj bi bili učiteljem sveto-valci, pri težkem vzgojnem delu — v ljubezni bratje. Ljubezen je božja iskra, ki bi jo mo-ral imeti vsak vzgojitelj.

V debati so se oglasile ženske o potrebi posebne ženske izobrazbe. Naravno je, da se ženske udeležujejo v poklicih, ker vsem ni mogoče, da bi si ustvarile družino. Na ženske ne smemo gledati z moškega stališča, a same naj ne skušajo posnemati moških, ker bodo več dosegle v tistih poklicih, kjer se lahko uveljavijo s svojimi posebnimi ženskimi spo-sobnostmi.

Banski šolski nadzornik profesor Jeglič Milko je predaval o temi »Iz metodike račun-skega pouka.«

Za uvod je pokazal na paralelo v razvoju ponazorovanja in pojmovanja osnovnih števil pri primitivnih narodih in pri otroku.

Ponazorovanje je važno za vse stopnje. Porabimo čim več in čim različnejša učila, ali v prvi vrsti tista, ki jih ima otrok vedno s seboj, to so prsti.

Premalo gojimo v šolah ustno računanje. Naloga računskega pouka v ljudski šoli je, da se otrok nauči hitro in pravilno rešiti račun-ske probleme, ki mu jih stavi življenje. Zato naj se učenci naučijo tudi vseh osnovnih računskih vrst z vsemi okrajšavami in prikra-jski. Za vajo v mehanizaciji postopkov so prav primerne računske uganke in računske kri-žanke. Mnemotehnika se da uporabiti tudi pri računanju.

Formule v splošnem niso primerne za ljudsko šolo, vendar se dajo uporabiti na višji ljudski šoli vsaj za obrestni račun.

Razvrstitev računske snovi mora biti strogo sistematska, ker je matematika sestav-ljena po strogih logičnih zakonih. Za otroka je pouk v tem predmetu gimnastika duha. Življenje nam pa nudi vedno dovolj prime-rov, da abstraktne računske operacije izve-demo na praktičnih primerih. Vsak problem, ki ga otrok rešuje, mora v celoti razumeti, za-to moramo navajati otroka na strogo logično zaključevanje.

V splošnem razgibanem razpoloženju po predavanju, ki je obsegalo precej praktičnih primerov, so soglašali vsi, da je denar naj-uporabnejše učilo pri vseh računskih vrstah.

Popoldne je predaval šolski upravitelj Dolgan Josip: »Iz moje šolske prakse.«

Ne more biti nasprotja med pravo peda-goško teorijo in prakso, ako delata vzajemno. Vsako delo se da po znanstvenih načelih iz-boljšati, tako tudi pedagoška praksa. Načelo racionalizacije šolskega dela se vedno bolj uveljavlja v Ameriki in tudi v Evropi (Pri-hoda).

Marsikatero misel, ki jo danes kažejo kot novo, so že izrazili naši predniki, a smo jo pozabili, zato bi nam življenjepisi in poročila starih učiteljev prihranili mnogo dela.

Učitelj, ki naj bo res vzgojitelj otroku in narodu, mora vedno delati na svojem osebnem izpopolnjevanju, na lastni izobrazbi in še bolj na lastni vzgoji. Samo učitelj, ki je duševno bogat, lahko deli svoje bogastvo tudi otroku in narodu; sam pa mora kakor mravl-ja zbirati duševne zaklade ob velikih duho-vih vseh časov in narodov. Zanimati se mora za vse gospodarske, socialne, vse prosvetne pojave v svoji okolici, med svojim ljudstvom in v tujini.

Vse svoje delo v šoli naj uravnava učitelj po širših in višjih kulturnih vidikih, ki ob-vladajo svet, da s tem oplodi in obogati do-mačo vaško kulturo. Vzgoja mladine k social-nemu mišljenju je nujno potrebna, ker je v našem otroku močno razvito egoistično čustvovanje zaradi težkih življenjskih pogo-jev, v katerih živi naše ljudstvo. V višjih razredih ljudskih šol naj bi čitali celotna de-la naših najboljših pisateljev. Mlademu učiteljsvu je potrebno nuditi več pomoči pri

samoizobrazbi, nadzorniki naj bi mu bili v tem oziru svetovalci. Politični pritisk je v zadnjih desetih letih demoraliziral učiteljsvo.

Preobsežna in okorna birokracija ubija v učiteljsvu voljo do pedagoškega dela.

V debati, ki se je razvila, je predavatelj še povedal, kako dela v svojem razredu po načelu strnjene pouka, in sicer v delovni enoti »Setev«.

Učenci naj sami zberejo in si ogledajo vse vrste žitnih semen, opazujejo kalenje in rast iz semen v vodi in v zemlji. Na teh poskusih se obravnavajo kemični biokemični pojavi, vrste zemlje in gnojil ter se najde

dovolj snovi za vse učne predmete od zemlje-pisja, zgodovine, računstva, risanja in celo do telovadbe.

Ta košček življenjskega dela v šoli je razgibal v debati več predstavnikov pedago-ške prakse.

Glede svojega in Vrančevega učnega na-črta izjavlja predavatelj, da je to maksimalni učni načrt, iz katerega naj vsak učitelj obrav-nava le to, kar je za njegov kraj in razred primerno. Vsaka beseda v načrtu je zgoščena misel, ki bi jo bilo treba v posebnem pri-ročniku za učitelje še le izdelati.

(Nadaljevanje sledi.)

Po tečaju „Pedagoškega društva“

V »Učiteljskem tovarišu« št. 7. z dne 15. septembra t. l. je izšel članek z zgornjim na-slovom, ki ga je spisal znani pedagoški de-lavec Kontler D. Julij.

V članku so naslednje trditve:

1. Tečaj je imel vidno slovensko potezo

2. Tečaj je nudil klasične prireditve, ka-kršnih najbrž ne zeli najmlajši učiteljski rod. K prvi točki je pripomnil to, da si član-kar sam oporeka z zadnjim odstavkom v članku, kjer pravi: »Vidna slovenska poteza ljubljanskega tečaja bo imela praktične po-sledice takrat, če bo to izhodišče za tako pe-dagoško delo, katero bo nudilo mladi učiteljski generaciji v naši banovini uporabna na-vodila za delo na naših tleh in za naše ljudi.« Delo na naših tleh in za naše ljudi je samo tedaj mogoče, ako delavec pozna svoj pred-met, ki oblikuje, v tem primeru narod, toda ne po zunanosti, temveč njegovega duha. — Namen prireditelj tečaja je bil, pokazati duha našega ljudstva in v prvem predavanju je imel vsak poslušalec možnost, da je slišal, kako spoznavamo ljudsko dušo. Raziskovanje gospodarskih, socialnih in s tem tudi kultur-nih prilik na vasi je bila vsebina Ledineko-vega predavanja.

Ako bomo vzgajali učiteljsvo samo s praktičnimi navodili za delo med ljudstvom, ne da bi mu pokazali smisel in pomen tega dela, bi s tem vzgajali bolj rokodelce, podre-jene, nesamostojne izvrševalce naročil. Zeli-mo, da bi bili učitelji samostojni delavci in voditelji v ljudski izobrazbi, ki bodo poznali tudi teoretsko utemeljitev svojega dela. Finž-gar je pri svojem predavanju navedel besede prosvetnega ministra o učiteljsvu: Vi niste državni uradniki, vi ste oficirji, ki naj vodijo narod k višji prosveti.

Osmo leto šolskega radia se pričinja

Šolski radio je ena izmed najvažnejših ustanov, ki je moderni šoli nujno potrebna. Tega dejstva so se v polni meri zavedali usta-novitelji šolskega radia, ko so nekaj pred leti pripravljali prvo šolsko oddajo. Bilo je to predavanje pisatelja Fr. S. Finžgarja, žup-nika v pokoju, z naslovom: »Kaj bi rad po-vedal mladini.«

Od takrat je minilo že sedem let, kar je brez dvoma doba, v kateri se je šolski radio močno uveljavil in mladini prirastel k sreči. Mnogo smo v tem času povedali šolskim otro-kom, kajti odsek šolskega radia pri sekciji JUJ se je ves čas zelo trudil, da dvigne in obdrži to velevažno, za šolo tako potrebno ustanovo na dostojni višini. Poudariti je po-trebno, da vsa prizadevanja odseka ne po-menjajo prav nič, če učiteljsvo, odnosno šole ne sodelujejo v stremeljenju po stalnem dvigu šolskega radia. Potrebno pa je tudi zani-manje javnosti in krajevnih odločujočih či-niteljev. Učiteljsvo lahko zelo mnogo pri-pomore pri sestavi čim pestrejšega programa in sodeluje s raznimi šolskimi prireditvami, predvsem s pokrajinskimi oddajami, a na jav-nosti, odnosno zastopnikih krajevnih šolskih odborov je ležeče, da dobe prav vse šole v Sloveniji svoje radio aparate.

Ob pričetku osmega šolskega leta je po-treba naglasiti, da so prav pokrajinske od-daje zelo zaželeno, da jih mladina prav rada posluša in se dajo pripraviti tako zelo učin-kovito, da poživljajo zanimanje otrok tako za prireditev samo, kakor tudi za dotični kraj. Te oddaje so najlepša priložnost za širjenje otrokovega obzorja, lepa podlaga za domorodnostni princip pouka in najlepša osnova za zemljepisni pouk sploh.

Pokrajinske oddaje morajo podati točno sliko domačega kraja, značilnost tamošnjega ljudstva, domače šege in navade, povesti, pre-govore in sploh vse, kar je tipično za pokra-jino. Domače pokrajinske oddaje so važne zlasti radi domovinske skupnosti, ki se mora pri mladini še posebno gojiti.

Če bi mogli tekom šolskega leta dobiti več dobrih pokrajinskih oddaj iz vseh strani naše ožje domovine, bi otroci spoznavali Slo-venijo na mnogo lažji način nego samo pred zemljevidom.

Nadejamo se, da bo v letošnjem šol-skem letu pripravilo več šol take oddaje in s svojim sodelovanjem pripomoglo k sploš-nemu dvigu šolskega radia; pričakujemo pa tudi, da bo več šol začelo akcijo za nabavo šolskega radio aparata.

† Josipu Aničiču v spomin

Ob letu smo Te spremili na zadnji poti. Iz vrta so Te pozdravljale zadnjikrat cvetice, Tvoje ljubljene, klicale so Ti vse po vrsti zadnji pozdrav. Ravno tako otožno Te je spremlja mladina, ki si ji bil ljubeči oče in vzgojitelj — ter Tvoje ljudstvo. Te je spre-milo, ki si mu bil svetovalec in prijatelj. — Spremili smo Te, dragi upravitelj, zamišljeno, ker Te je tako nenadoma ugrabila smrt in

ker smo čutili, da si bil nekaj posebnega! — Toda Stvarnik, ki ne šteje dnevov tako kot mi, Te je vzel nam, da nadaljujemo Tvoje delo. Nisi delal šablonsko ne pompozno. Sam tako notranje zgrajen, si se zavedal, da je treba braniti pravo kulturo, kulturo duha in srea, ki jo potiska današnja družba tako ra-da v kôt. Dobro si se zavedal te kulturne dolžnosti in krepko si jo podpiral v šoli, v ožjem družabnem krogu, pa tudi med širo-kimi plastmi naroda. In zato Te je vsakdo vzljubil. Vsakdo je čutil tisto notranjo vez s Teboj v sebi: mladina, narod, tovariši, vsak-do je čutil v Tebi osebnost z urejeno notra-njostjo — in vsi smo prejemali toliko, da si nam ostal živ kot nekda — v spominu, od katerega še vedno nekaj prejemamo! Pa je danes tako malo vzgojiteljev, ki so vzgojitelji že s tem, da so! To je odlična poteza Tvoje osebnosti, — zavidali bi Ti skoro zanj! — Kljub vsem izpremembam, ki jih je že prin-e-sla nova zmaterializirana doba — doba sen-zacij — doba, ki je poplitvila ljudi, — si ostal konservativen v svojem kulturnem poslan-stvu, vodil si ljudi do pravih vrednot življe-nja. Bil si mož širkega obzorja, sprejemljiv za vse, kar je dvigalo duha.

Bil si resen in ljubezniv, nesebičen in temeljit, delaven in požrtvovalen, duhovit in dovipen, resnicoljuben in plemenit, vester, znal si prav trpeti (Istrijan, vojna) — z eno besedo: bil si mož s srčno kulturo. Odlično si nastopal kakor nastopa avtoriteta.